

Patērētājiem

Publicēts: 13.09.2020.

Kāpēc nepieciešama konkurence

Zemākas cenas, lielāka izvēle, arvien labāki risinājumi. Pastāvot konkurencei, uzņēmumiem nepārtraukti jādomā, kā piesaistīt pircējus. Tāpēc tiek meklēti veidi, kā efektīvāk vai atjautīgāk strādāt, lai piedāvātu zemākas cenas, kā nodrošināt labāku kvalitāti nekā konkurentam, kādus jaunus produktus vai pakalpojumus ieviest, lai apsteigtu sāncenšus.

Arvien spēcīgāka tautsaimniecība, arvien turīgāka valsts. Konkurence ir attīstības dzinējspēks katram individuālam uzņēmumam un arī visai tautsaimniecībai kopumā. Sīvi konkurējot Latvijas tirgū, uzņēmumi mācās un aug, tādējādi audzējot katrs savu un Latvijas kopīgo eksportspēju.

Kādu kaitējumu nodara konkurences tiesību pārkāpumi

Konkurences tiesību pārkāpumi katrs savā veidā ir vērsti uz godīgas konkurences likvidēšanu un tādējādi atņem patērētājiem iespēju gūt labumus, ko konkurence sniedz.

[Aizliegtas vienošanās](#) var būt dažādas, tomēr to mērķis ir likvidēt vai mazināt konkurenci, lai varētu netraucēti noteikt augstākas cenas vai vismaz izvairīties no cenu samazināšanas vai nepieciešamības domāt par sava piedāvājuma uzlabošanu. To iespējams izdarīt, gan tieši vienojoties par cenu, gan „sadalot tirgu”, gan vienojoties par kādām konkrētām darbībām (piemēram, piedalīšanos vai nepiedalīšanos iepirkumā). Tādējādi aizliegta vienošanās būtībā ir salīdzināma ar zādzību no sabiedrības.

[Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana](#), līdzīgi kā aizliegtas vienošanās, vērsta uz labuma gūšanu no konkurences neesamības – dominējošais uzņēmums, ļaunprātīgi izmantojot savu tirgus varu un apzinoties, ka tā klientiem un sadarbības partneriem pilnībā nav vai nav pietiekamu iespēju vērsties citur, var noteikt tirgus situācijai neatbilstošas cenas, var uzspiest iegādāties savas preces vai pakalpojumus „komplektos” (lai iegūtu sev vajadzīgo, klientam jāpērk vēl kaut kas), kā arī var par līdzvērtīgu precī vai pakalpojumu dažādiem pircējiem bez objektīva pamatojuma prasīt atšķirīgu samaksu. Tāpat tirgus vara var tikt ļaunprātīgi izmantota, lai neielaiestu tirgū jaunus konkurentus vai izspiestu no tā esošos, tādējādi arvien vairāk samazinot patērētāju izvēles iespējas.

Tomēr būtiski atcerēties, ka dominējošais stāvoklis pats par sevi nav pārkāpums – pārkāpums ir šo stāvokli ļaunprātīgi izmantot.

Cietušās puses var prasīt pārkāpējam kompensēt radītos zaudējumus

Gan patērētāji, gan uzņēmumi, kas cietuši zaudējumus konkurences tiesību pārkāpuma rezultātā, saskaņā ar Konkurences likumu ir tiesīgi prasīt no pārkāpējiem šo zaudējumu atlīdzināšanu.

[Plašāka informācija par to, kā vērsties pēc zaudējumu atlīdzināšanas](#)

Vai un kā ziņot par pārkāpumiem

Lai arī Konkurences padome ikdienā izskata uzņēmumu iesniegumus, kas noformēti saskaņā ar Konkurences likuma prasībām, arī patērētāji var sniegt informāciju, ja radušās aizdomas par iespējamu konkurences tiesību pārkāpumu – pamatoti un izsvērti ziņojumi tiks ņemti vērā un pārbaudīti.

Norādot informāciju, kas pēc iespējas atbilst Konkurences likumā noteiktajām prasībām ([skat. šeit](#)), ziņot par konkurences tiesību pārkāpumiem iespējams elektroniski uz e-pastu pasts@kp.gov.lv vai pa pastu uz adresi Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010.

Pirms vēšanās Konkurences padomē ir jāizvērtē, vai Jūsu rīcībā ir informācija, kas liecina par uzņēmumu aizliegtu vienošanos vai dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu.

Vairumā gadījumu, kad uzņēmēji rīkojas pretēji patērētāju interesēm, tiek pārkāptas patērētāju nevis konkurences tiesības. Šādos gadījumos patērētājiem jāvēršas [Patērētāju tiesību aizsardzības centrā](#), kura kompetencē ietilpst palīdzības sniegšana patērētājiem konfliktu risināšanā ar ražotājiem, pārdevējiem vai pakalpojumu sniedzējiem; patērētāju likumīgo prasību izpildes pieprasīšana; kontrolēt, vai tiek ievērota kārtība, kādā piesakāms patērētāju prasījums par līguma noteikumiem neatbilstošu preci vai pakalpojumu un organizējama preces vai pakalpojuma ekspertīze, un pieņemt lēmumu par patērētāju likumīgo prasību izpildi; atbilstoši kompetencei izveidot, uzturēt un aktualizēt ekspertīzes veicēju datu bāzi; juridiskas palīdzības sniegšana patērētājiem viņu tiesību jautājumos.

Nereti patērētājus neapmierina preču vai pakalpojumu cena – šajos gadījumos būtiski atcerēties, ka cenas valstiski netiek regulētas.

Noderīgas saites

[Eiropas Komisijas Konkurences ģenerāldirektorāta interneta vietne patērētājiem](#)

[Dolceta](#) – patērētāju izglītības tīmekļa vietne (finansē Eiropas Komisija)

[Latvijas patērētāju interešu aizstāvības asociācija](#)

[Patērētāju tiesību aizsardzības centrs](#)

[Consumer Classroom](#) – tīmekļa vietnes mērķis ir veicināt patērētāju izglītību, it īpaši rosinot tās pasniegšanu Eiropas vidusskolās (finansē Eiropas Komisijas veselības un patērētāju ģenerāldirektorāts)

Informatīvais materiāls "[soli-pa-solim](#)" par mirušu cilvēku apbedīšanu Latvijā

<https://www.kp.gov.lv/lv/pateretajiem>